

Rapport

Datum: 27 oktober 2005
Rapportnummer: 2005/328

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een selectiefunctionaris van het Bureau Capaciteitsbenutting en Logistiek van de Dienst Justitiële Inrichtingen hem op 10 december 2002 - in het kader van de tenuitvoerlegging van een aan hem opgelegde (onherroepelijke) vrijheidsstraf - voor enkele dagen in een politiecel te Almere en Lelystad heeft geplaatst.

Verder klaagt verzoeker erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Flevoland hem onder hetzelfde regime hebben geplaatst als alle overige ingeslotenen die op het politiebureau te Almere en Lelystad verbleven. Verzoeker klaagt er in dit verband met name over dat:

hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Almere niet in de gelegenheid is gesteld te telefoneren;

hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Almere niet de beschikking had over (vers) drinkwater;

hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Lelystad slechts eenmaal mocht telefoneren;

hij niet zelf zijn medicijnen uit de verpakking mocht halen maar politieambtenaren te Lelystad dit voor hem hebben gedaan waarbij zij met hun handen aan zijn medicijnen hebben gezeten;

de luchtplaats van het politiebureau te Lelystad ernstig was bevuild;

hem geen geld voor de terugreis naar huis is verstrekt.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoeker is op 14 april 1998 veroordeeld tot een gevangenisstraf van 42 dagen. Op 23 augustus 2001 heeft het Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen (LCA), zijnde een afdeling van het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden, een brief aan verzoeker gestuurd waarin hem werd meegedeeld dat hij in aanmerking kwam voor de zogenaamde zelfmeldprocedure.

2. Op 17 september 2001 heeft verzoeker laten weten dat hij gebruik wenste te maken van de zelfmeldprocedure en te zijner tijd dus gevolg zou geven aan de oproep om zich in een halfopen gevangenis te melden.

3. Verzoeker heeft echter geen gevolg gegeven aan de oproep van het Bureau Bijzondere Diensten (BBD) om zich op 22 april 2002 te melden waarna op 8 mei 2002 een

arrestatiebevel tegen hem is uitgevaardigd.

4. Op 10 december 2002 werd verzoeker gearresteerd in het kader van de tenuitvoerlegging van de straf. In afwachting van een plaats in een penitentiaire inrichting is verzoeker op die dag ingesloten op het politiebureau te Almere. Op 11 december 2002 is verzoeker wegens plaatsgebrek overgebracht naar het politiebureau te Lelystad. Op 12 december 2002 is verzoeker in het kader van een ambtshalve strafonderbreking op grond van artikel 570b van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 1.), in vrijheid gesteld.

5. Op 16 december 2002 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met een aantal klachten over het regionale politiekorps Flevoland. De Nationale ombudsman stuurde deze klachtbrief op 26 februari 2003 ter afhandeling door naar de beheerder van het regionale politiekorps Flevoland.

6. Naar aanleiding van verzoekers klacht werd door politieambtenaar C. een onderzoek ingesteld. Op grond van de resultaten van dit onderzoek adviseerde de chef facilitair bedrijf de korpsbeheerder per brief van 8 december 2003 de klachten van verzoeker ongegrond te verklaren. De korpschef kon zich met dit oordeel verenigen en liet de korpsbeheerder dit per brief van 10 februari 2004 schriftelijk weten.

7. Op 4 maart 2004 bracht de klachtencommissie van het regionale politiekorps Flevoland advies uit. De commissie achtte het merendeel van de klachten van verzoeker ongegrond.

8. De korpsbeheerder deed de klachten van verzoeker uiteindelijk per brief van 18 maart 2004 af. Hij nam het advies van de klachtencommissie over en verklaarde het merendeel van verzoekers klachten ongegrond.

9. Verzoeker kon zich niet verenigen met het oordeel van de korpsbeheerder en wendde zich op 23 maart 2004 opnieuw tot de Nationale ombudsman.

A. Ten aanzien van de selectiefunctionaris van het Bureau Capaciteitsbenutting en Logistiek

Ten aanzien van de insluiting op een politiebureau

Bevindingen

1. Verzoeker gaf aan het er niet mee eens te zijn dat hij in het kader van de tenuitvoerlegging van een aan hem opgelegde vrijheidsstraf in een politiecel is geplaatst en niet in een penitentiaire inrichting. Een verblijf in een politiecel voelt volgens verzoeker als een zwaardere straf en is stressvoller omdat er minder faciliteiten beschikbaar zijn. Verzoeker stelt zich dan ook op het standpunt dat men hem pas had mogen arresteren op het moment dat duidelijk was dat er daadwerkelijk een plaats voor hem beschikbaar was in

een huis van bewaring.

2. De minister van Justitie verwees in zijn reactie op de klacht naar artikel 15a van de Penitentiaire Beginselenwet waarin is bepaald dat de selectiefunctionaris van het Bureau Capaciteitsbenutting en Logistiek kan bepalen dat een persoon ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of een vrijheidsbenemende maatregel is gelast, voor een periode van maximaal tien dagen in een politiecel zal verblijven. De selectiefunctionaris moet dan wel eerst hebben vastgesteld dat voor deze persoon geen plaats is in een inrichting. Deze beslissingen worden ad hoc genomen en dus niet schriftelijk vastgelegd. De minister gaf aan dat hij aannam dat ook in het geval van verzoeker was gebleken dat niet onmiddellijk plaats was in een voor verzoeker geschikt geachte penitentiaire inrichting om welke reden hij in een politiecel was geplaatst.

Beoordeling

3. Het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niemand zijn vrijheid mogen ontnemen. In artikel 15 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder 2.) is dit verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming neergelegd.

4. Op grond van artikel 2 van de Penitentiaire Beginselenwet (zie Achtergrond, onder 2.) dient een gevangenisstraf in beginsel ten uitvoer te worden gelegd in een penitentiaire inrichting. Uit artikel 15a van de Penitentiaire Beginselenwet (zie Achtergrond, onder 3.) volgt echter dat een verblijf van tien dagen in een politiecel acceptabel wordt geacht. De tenuitvoerlegging van een gevangenisstraf door opsluiting in een politiecel is slechts mogelijk indien aan drie voorwaarden wordt voldaan. Ten eerste is de duur van de tenuitvoerlegging beperkt tot tien dagen. Ten tweede dient de selectiefunctionaris te hebben vastgesteld dat er geen plaats is in een penitentiaire inrichting en ten derde moet de politiecel voldoen aan de regels die voor politiecellencomplexen zijn vastgelegd. Gebleken is dat verzoeker slechts drie dagen in een politiecel heeft doorgebracht. Verder is voldoende aannemelijk geworden dat er op het moment van de arrestatie van verzoeker geen plaats voor hem was in een penitentiaire inrichting alsmede dat de politiecellen waarin verzoeker verbleef, voldeden aan de in de Regeling politiecellencomplexen vastgelegde vereisten. De tenuitvoerlegging van de aan verzoeker opgelegde vrijheidsstraf in een politiecel was derhalve op grond van artikel 15a van de Penitentiaire Beginselenwet toelaatbaar en ook overigens niet in strijd met het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

5. De Nationale ombudsman hecht er aan in dit verband op te merken dat voldoende vast is komen te staan dat verzoeker geen gevolg heeft gegeven aan de oproep van de BBD om zich op 22 april 2002 bij een aangegeven penitentiaire inrichting te melden. Om die

reden is de Nationale ombudsman van oordeel dat het verzoeker zelf kan worden aangerekend dat hij in het kader van de tenuitvoerlegging van de hem opgelegde gevangenisstraf een aantal dagen in een politiecel heeft moeten verblijven in plaats van direct te kunnen verblijven in een penitentiaire inrichting.

B. Ten aanzien van het regionale politiekorps

I. Ten aanzien van de klacht dat verzoeker onder hetzelfde regime is geplaatst als alle overige ingeslotenen

Bevindingen

1. Verzoeker merkte in het kader van deze klacht op dat hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau een televisie en schrijfgerei heeft moeten ontberen en geen, althans geringere, mogelijkheden tot luchten, ontspannen, inkopen en telefoneren had terwijl hij daar in zijn ogen wel recht op had.
2. De korpsbeheerder heeft zich in zijn reactie van 11 november 2004 aan de Nationale ombudsman niet expliciet uitgelaten over de algemene klacht van verzoeker dat hij onder hetzelfde regime is geplaatst als alle overige gesloten.

Beoordeling

3. Het verbod van onrechtmatige vrijheidsontneming houdt voor bestuursorganen in dat zij buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niemand zijn vrijheid mogen ontnemen. Dit verbod is neergelegd in het vierde lid van artikel 15 van de Grondwet. Binnen het kader van wettelijk gereguleerde beperkingen van dit grondrecht dienen de grondrechten van hen aan wie rechtmatig de vrijheid is ontnomen gerespecteerd te worden, tenzij dit in verband met de vrijheidsontneming niet mogelijk is.
4. De kern van de klacht van verzoeker is dat politieambtenaren van het korps Flevoland hem onder hetzelfde regime hebben geplaatst als alle overige ingeslotenen op het politiebureau, waardoor het hem onder meer niet was toegestaan om te telefoneren. De Nationale ombudsman stelt voorop dat binnen een politiecellencomplex zowel de veiligheid van ingeslotenen als de veiligheid van politieambtenaren zal moeten worden gewaarborgd. Op grond van het vierde lid van artikel 2 van de Penitentiaire Beginselenwet (zie Achtergrond, onder 3.) dient het uitgangspunt bij detentie echter te zijn dat een gedetineerde aan geen grotere beperkingen zal worden blootgesteld dan aan die welke voor het doel van zijn opsluiting volstrekt noodzakelijk zijn. Iemand die wegens een aan hem opgelegde vrijheidsstraf is ingesloten in een cellencomplex op een politiebureau dient in beginsel dan ook niet aan meer beperkingen te worden onderworpen dan in het belang van zijn vrijheidsbeneming of in het belang van de orde of de veiligheid in het cellencomplex in het politiebureau noodzakelijk is. Op een verblijf in een huis van bewaring

of een penitentiaire inrichting is in het algemeen een gunstiger regime (onder andere ten aanzien van het ontvangen van bezoek, het telefoneren en mogelijkheden voor recreatie en luchten) van toepassing dan op een verblijf in een politiecel. Echter, het belang van een ordentelijke gang van zaken en van de veiligheid op het politiebureau weegt zwaar in de overweging welk regime moet worden toegepast. Mede gelet op het gegeven dat de insluiting op het politiebureau doorgaans van relatief korte duur is, vindt de Nationale ombudsman het begrijpelijk dat de politie ervoor kiest om binnen een politiecellencomplex ten aanzien van alle ingeslotenen hetzelfde regime toe te passen. Dat de politieambtenaren verzoeker onder hetzelfde regime hebben geplaatst als alle overige ingeslotenen, is dan ook niet onjuist.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

5. In dit kader is het verder nog van belang dat de Nationale ombudsman hiervoor reeds onder A. Beoordeling 5. heeft gecodeerd dat verzoeker het aan zichzelf heeft te wijten dat hij in een politiecel is geplaatst.

II. Ten aanzien van de klachten over het verblijf op het politiebureau te Almere

1. Het telefoneren

Bevindingen

1. Verzoeker stelt dat hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau van Almere diverse keren heeft gevraagd of hij mocht telefoneren hetgeen hem echter werd geweigerd. Verzoeker gaf aan dat hij in ieder geval één telefoontje naar huis had willen plegen om aan zijn vriendin door te geven dat hij was aangehouden.

2. In reactie op deze klacht verwees de korpsbeheerder naar zijn brief van 18 maart 2004 waarin hij aangaf dat hij deze klacht van verzoeker niet gegrond achtte. De korpsbeheerder nam hierbij het advies van de klachtencommissie van 4 maart 2004 over waarin ten aanzien van deze klacht was opgemerkt dat het op grond van de regels voor ingeslotenen niet is toegestaan om allerlei telefoongesprekken te voeren. Slechts bij insluiting of vertrek mogen ingeslotenen een gesprek van ten hoogste tien minuten voeren.

3. In het rapport van 17 oktober 2004 dat politieambtenaar C. naar aanleiding van verzoekers klacht heeft opgesteld, staat vermeld dat het niet meer nodig was dat verzoeker of de politie betrokkenen telefonisch op de hoogte stelde van verzoekers verblijfplaats omdat hij omstreeks 18.00 uur thuis was aangehouden.

Beoordeling

4. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen zich in hun bejegening van burgers hulpvaardig opstellen. Het vereiste van correcte bejegening brengt in dit verband met zich mee dat een politieambtenaar een verzoek van een ingeslotene om zijn naasten over zijn insluiting in te lichten, dient te honoreren voorzover de omstandigheden dit toelaten.

5. Zoals hiervóór onder B.I. onder 4 is overwogen, is het niet onjuist dat binnen het politiecellencomplex ten aanzien van alle ingeslotenen hetzelfde regime wordt toegepast. Dit betekent dat voor de beoordeling van verzoekers klacht aansluiting gezocht dient te worden bij de regels die voor ingeslotenen in een politiecellencomplex gelden. Krachtens artikel 15, vierde lid van het Besluit beheer regionale politiekorpsen wordt het aan de korpsbeheerder overgelaten om voor ingeslotenen regelingen te treffen met betrekking tot roken, ontspanning, telefoneren en bezoek (zie Achtergrond, onder 4.). In artikel VIII onder H van de korpsrichtlijn 'Zorgplicht voor ingeslotenen' van het regionale politiekorps Flevoland is verder bepaald dat ingeslotenen bij insluiting of vertrek naar een andere bewaarplaats en vervolgens eenmaal per week een telefoongesprek van ten hoogste tien minuten mogen voeren (zie Achtergrond, onder 5.). Op grond van deze korpsrichtlijn is de mogelijkheid tot telefoneren beperkt. Gelet hierop, alsmede gelet op het feit dat verzoeker slechts één avond en één dag op het politiebureau te Almere heeft doorgebracht, acht de Nationale ombudsman het niet in strijd met het vereiste van correcte bejegening dat verzoekers verzoeken om meerdere telefoontjes te mogen plegen niet zijn gehonoreerd.

In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk.

6. Niet juist is echter dat verzoeker bij zijn insluiting niet in de gelegenheid is gesteld om zijn vriendin te bellen. Op grond van de korpsrichtlijn had hij die mogelijkheid wel moeten krijgen. Het enkele feit dat verzoeker thuis is aangehouden doet daar niet aan af.

Op dit punt is de onderzochte gedraging dan ook niet behoorlijk.

2. Het drinkwater

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat in de politiecel geen kraan aanwezig was en dat hij het moest doen met een bak water waarvan de inhoud na twee dagen oud en warm was geworden.

2. In zijn reactie op deze klacht verwees de korpsbeheerder naar zijn brief van 18 maart 2004 waarin hij deze klacht van verzoeker ongegrond had verklaard. Voor een toelichting op dit oordeel verwees de korpsbeheerder naar het advies van de klachtencommissie van 4 maart 2004. De klachtencommissie merkte daarin onder meer op dat er geen kraan in politiecellen aanwezig is, om welke reden ingeslotenen de beschikking krijgen over een

jerrycan met water die door de arrestantenverzorgers kan worden bijgevuld.

3. Politieambtenaar C. merkte in zijn rapport van 17 oktober 2003 dienaangaande op dat de cellen niet zijn voorzien van een kraan. De regel in de cellencomplexen in de regio Flevoland is dat iedere ingeslotene, naast de verstrekking van thee en koffie, een jerrycan met twee liter vers water krijgt. Indien men dat wenst, kan men de jerrycan te allen tijde opnieuw laten vullen met vers water.

4. Uit de door de korpsbeheerder tijdens het onderzoek overgelegde dagrapporten van 10 en 11 december 2002 betreffende de verzorging van ingesloten op het politiebureau te Almere, blijkt dat aan verzoeker op gezette tijden koffie of thee is verstrekt.

Beoordeling

5. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen zich in hun bejegening van burgers hulpvaardig opstellen. Het vereiste van correcte bejegening brengt in dit geval met zich mee dat de politie de omstandigheden moet creëren waarin de gezondheid en het welbevinden van personen die zijn ingesloten onder meer op het vlak van hygiëne, voeding, medische zorg en veiligheid moet zijn gewaarborgd. In dit verband bepaalt artikel 15 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen (zie Achtergrond, onder 4.) dat de korpsbeheerder voorzieningen treft opdat de ingeslotene in ieder geval beschikt over eten en drinken. In artikel VIII onder B van de korpsrichtlijn 'Zorgplicht voor ingeslotenen' van het regionale politiekorps Flevoland (zie Achtergrond, onder 5.), is verder bepaald dat driemaal per dag een maaltijd aan ingeslotenen wordt verstrekt waarbij een keuze kan worden gemaakt uit koffie, thee, melk of water. Daarnaast wordt afzonderlijk driemaal per dag koffie of thee verstrekt.

6. Er is echter geen regel die voorschrijft dat zich in een cel op een politiebureau een kraan dient te bevinden. Als, zoals verzoeker stelt, het water dat hem ter beschikking was gesteld op een gegeven moment inderdaad van slechte kwaliteit was geworden, had hij om vers drinkwater kunnen verzoeken. Nu niet is gebleken dat verzoeker om vers drinkwater heeft gevraagd, noch dat dit hem is geweigerd kan niet worden gesteld dat op dit punt het vereiste van correcte bejegening is geschonden. Overigens is gebleken dat aan verzoeker op gezette tijden koffie of thee is verstrekt.

Op dit punt is de onderzochte gedraging dan ook behoorlijk.

III. Ten aanzien van de klachten over het verblijf op het politiebureau te Lelystad

1. Het telefoneren

Bevindingen

1. Verzoeker gaf aan dat hij tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Lelystad slechts éénmaal mocht bellen terwijl hij ongeveer twintig afspraken had moeten afzeggen. Verzoeker stelt hierdoor schade te hebben geleden.
2. De beheerder van het regionale politiekorps Flevoland verklaarde deze klacht, onder verwijzing naar het advies van de commissie voor politieklachten, ongegrond. De klachtencommissie had vastgesteld dat verzoeker tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Lelystad naar huis had mogen bellen waarmee vast was komen staan dat de politieambtenaren niet onjuist hadden gehandeld.
3. Met betrekking tot deze klacht staat in het rapport van 17 oktober 2003 van politieambtenaar C. vermeld dat het ingeslotenen niet is toegestaan om allerlei telefoongesprekken te voeren. Verzoeker heeft vanaf het politiebureau Lelystad naar huis mogen bellen hetgeen in zijn opvatting afdoende was.

Beoordeling

4. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen zich in hun bejegening van burgers hulpvaardig opstellen.
5. Zoals hiervóór onder B.II.1.Beoordeling onder 5 reeds is opgemerkt, geldt ook hier dat het met het oog op de ordentelijke gang van zaken op het politiebureau is te rechtvaardigen dat in artikel VIII onder H van de korpsrichtlijn 'Zorgplicht voor ingeslotenen' van het regionale politiekorps Flevoland de mogelijkheid om te telefoneren voor in een politiecel ondergebrachte personen is beperkt in aantal en duur. Nu vast is komen te staan dat verzoeker in de gelegenheid is gesteld zijn vriendin in kennis te stellen van de wijziging in zijn verblijfplaats, alsmede gelet op de korte duur van verzoekers verblijf op het politiebureau te Lelystad, acht de Nationale ombudsman het niet in strijd met het vereiste van correcte bejegening dat het verzoeker niet is toegestaan meerdere telefoontjes te plegen.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

2. Medicatie

Bevindingen

1. Ten tijde van zijn insluiting op het politiebureau diende verzoeker éénmaal per dag zijn medicijnen in te nemen. Deze medicijnen werden hem uitgereikt in een plastic bekertje. Hieruit volgde, aldus verzoeker, dat de politieambtenaren zijn medicijnen met hun handen hebben aangeraakt hetgeen hij onhygiënisch vond.

2. De korpsbeheerder liet weten ook deze klacht niet gegrond te achten en verwees daartoe naar het advies van de klachtencommissie van 4 maart 2004 waarin was vastgesteld dat verzoekers medicijnen conform de regels aan hem waren verstrekt.

3. In het rapport van politieambtenaar C. staat ten aanzien van deze klacht vermeld dat het de regel is dat medicijnen uit hun verpakking worden gehaald en in een bekertje aan de ingeslotenen worden verstrekt. Bij medicijnen die middels een zogenaamde drukstrip zijn verpakt, wordt er niet met de handen aan de medicijnen gezeten, aldus C.

Beoordeling

4. Zoals aangegeven onder B.II.2.Beoordeling onder 5. brengt het vereiste van correcte bejegening met zich mee dat de politie de omstandigheden moet creëren waarin de gezondheid en het welbevinden van ingeslotenen op onder meer het vlak van medische zorg moet zijn gewaarborgd. De politie dient er dus voor te zorgen dat aan ingeslotenen in een politiecel de noodzakelijke medische zorg wordt verleend. Onder meer in het geval dat een ingeslotene om medicijnen vraagt moet de politie in overleg treden met een arts. Ten behoeve van een adequate verzorging aan ingesloten personen moeten ook de gegevens worden geregistreerd ten aanzien van het (overleg met de arts over het) medicijngebruik en het verstrekken van medicijnen.

5. Uit de door de korpsbeheerder overgelegde dagrapportages is gebleken dat verzoekers medicijnen dagelijks aan hem zijn verstrekt. Verder is duidelijk geworden dat de desbetreffende arrestantenverzorger verzoekers medicatie uit de verpakking heeft gehaald en vervolgens in een bekertje aan verzoeker heeft verstrekt. Of de arrestantenverzorger de medicijnen hierbij met de hand heeft aangeraakt, is niet duidelijk geworden. Uiteraard verdient het de voorkeur dat dit niet gebeurt. Toch valt niet uit te sluiten dat de medicijnen soms door de arrestantenverzorger worden aangeraakt. Een en ander zal met name afhangen van de verpakking waarin de medicijnen zich bevinden. Gelet op het feit dat het hierbij slechts zal gaan om een zeer geringe aanraking die bovendien van zeer korte duur is, kan de wijze van verstrekken van medicijnen als voldoende hygiënisch worden aangemerkt.

De onderzochte gedraging is dan ook behoorlijk.

3. De luchtplaats

Bevindingen

1. Tijdens zijn verblijf op het politiebureau te Lelystad is verzoeker gelucht. Verzoeker gaf aan dat deze luchtplaats ernstig vervuild was; hij had over het vuil van anderen heen moeten lopen. Volgens verzoeker lagen er honderden sigarettenpeuken en was er sinds drie maanden niet schoongemaakt.

2. De korpsbeheerder acht deze klacht niet gegrond en sloot zich aan bij het advies van de klachtencommissie van 4 maart 2004 waarin de klachtencommissie onder meer opmerkte dat zij de stelling van verzoeker dat de luchtplaats van het cellencomplex te Lelystad drie maanden niet was schoongemaakt, overdreven vond. De commissie gaf aan in haar hoedanigheid van commissie van toezicht op de politiecellen nooit een dergelijke vervuiling te hebben geconstateerd. Gelet op het frequente gebruik van de luchtplaats kan volgens de klachtencommissie uiteraard niet altijd worden voorkomen dat er sigarettenpeuken op de grond liggen.

3. Politieambtenaar C. gaf in zijn rapport aan dat de luchtplaats door alle ingeslotenen tweemaal per dag een half uur wordt gebruikt. Gelet op het feit dat de cellencomplexen structureel vrijwel vol zitten, betekent dit dat de luchtplaats zeer frequent wordt gebruikt. Het feit dat men op de luchtplaats mag roken, leidt ertoe dat er sigarettenpeuken op de grond worden gegooid. De luchtplaatsen worden geregeld door het personeel aangeveegd. Door de commissie cellentoezicht is nog nooit een overmatige vuiligheid op de luchtplaats geconstateerd.

Beoordeling

4. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen burgers als mens respecteren en hen beleefd behandelen. Het vereiste van correcte bejegening brengt in dit verband met zich mee dat de politie de aan haar zorg toevertrouwde personen behoorlijk dient te behandelen. Dit betekent onder meer dat ruimten binnen een politiecellencomplex moeten voldoen aan redelijke eisen van reinheid en hygiënische omstandigheden, en geen gevaar mogen opleveren voor de gezondheid van ingeslotenen.

5. In dit geval staat de lezing van verzoeker over de staat waarin de luchtplaats ten tijde van zijn insluiting verkeerde tegenover de lezing daarover van de korpsbeheerder, respectievelijk politieambtenaar C. De korpsbeheerder noch de klachtencommissie noch politieambtenaar C. kunnen uit eigen waarneming uitspraken doen over de reinheid van de luchtplaats op het moment dat verzoeker daar verbleef. Wat de exacte situatie op dat moment in de luchtplaats was, valt achteraf niet meer te achterhalen en is dus niet meer vast te stellen.

Gelet hierop onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

4. Reiskostenvergoeding

Bevindingen

1. Verzoeker merkte in dit verband op dat hij na drie dagen wegens capaciteitsgebrek in een penitentiaire inrichting in vrijheid werd gesteld en naar huis mocht. In tegenstelling tot de gang van zaken bij de invrijheidstelling uit een penitentiaire inrichting, had hij bij vertrek

echter geen geld meegekregen voor de kosten van de terugreis.

2. In reactie op deze klacht gaf de korpsbeheerder aan dat het inderdaad juist is dat aan gedetineerden bij hun invrijheidstelling geld wordt verstrekt voor de terugreis. Nu echter niet duidelijk was geworden in hoeverre verzoeker was benadeeld door het feit dat hem geen reisgeld c.q. reisgelegenheid was verstrekt, acht de korpsbeheerder de klacht van verzoeker vooralsnog niet gegrond.

3. Uit navraag via de website van de Nederlandse Spoorwegen is het de Nationale ombudsman duidelijk geworden dat een enkele reis per tweede klas van station Lelystad Centrum naar station Almere Centrum op 1 juli 2005 € 4,10 kostte.

Beoordeling

4. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

5. Artikel 46 van de Penitentiaire maatregel bepaalt dat een gedetineerde bij zijn invrijheidstelling reisgeld voor een reis of reisgelegenheid naar zijn woon- of verblijfplaats binnen Nederland ontvangt (zie Achtergrond, onder 6.). In het geval van verzoeker was er echter geen sprake van invrijheidstelling zoals bedoeld in artikel 46 Penitentiaire maatregel maar van ambtshalve strafonderbreking op grond van artikel 570b van het Wetboek van Strafvordering. Op deze situatie is de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting van toepassing. In artikel 13 van deze regeling is bepaald dat de directeur een gedetineerde een bijdrage in de reis- en verblijfkosten kan verstrekken (zie Achtergrond, onder 7.). Vervolgens is in de Vaststelling bijdrage in de reis- en verblijfskosten neergelegd dat in het geval van strafonderbreking geldt dat aan een gedetineerde die daarvoor in aanmerking wenst te komen, een tegemoetkoming in de reiskosten kan worden verleend indien gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer. Tegen inlevering van de gebruikte reisbiljetten voor de goedkoopste klasse worden de reiskosten vergoed voor zover die kosten meer bedragen dan € 11,34 (zie Achtergrond, onder 8.). De Nationale ombudsman is van oordeel dat deze regeling tevens van toepassing is op gedetineerden die in het kader van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf in een politiecel verblijven. Verzoeker heeft vanaf het politiebureau te Lelystad naar zijn huis in Almere moeten reizen. Uit onderzoek van de Nationale ombudsman is echter gebleken dat de kosten van een dergelijke reis per openbaar vervoer (goedkoopste klasse) het bedrag van € 11,34 niet te boven gaan zodat aan verzoeker bij vertrek geen reiskosten behoeften te worden verstrekt.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de selectiefunctionaris is niet gegrond.

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Flevoland is
gegrond ten aanzien van:

het, tijdens verzoekers verblijf op het politiebureau te Almere, niet mogen telefoneren met
zijn vriendin, wegens schending van het vereiste van correcte bejegening;

niet gegrond ten aanzien van:

het verzoeker onder hetzelfde regime plaatsen als de overige ingeslotenen;

het afwijzen van verzoekers verdere verzoeken te mogen telefoneren;

het niet verstrekken van vers drinkwater;

de wijze van medicijnverstrekking;

het niet verstrekken van reisgeld.

Ten aanzien van de vervuiling van de luchtplaats van het politiebureau te Lelystad,
onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel.

Onderzoek

Op 28 mei 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer V. te Almere, met een klacht over een gedraging van de selectiefunctionaris van het Bureau Capaciteitsbenutting en Logistiek van de Dienst Justitiële Inrichtingen en een klacht over het regionale politiekorps Flevoland. De gedraging van de selectiefunctionaris wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie. De gedraging van het regionale politiekorps Flevoland wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Flevoland. Naar beide gedragingen werd een onderzoek ingesteld.

In eerste instantie werd de klacht dat verzoeker in het kader van de tenuitvoerlegging van een aan hem opgelegde onherroepelijke vrijheidsstraf in een politiecel is geplaatst, toegerekend aan het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) te Leeuwarden. In zijn reactie op de klacht van 24 november 2004 liet de minister van Justitie de Nationale ombudsman echter weten dat niet het CJIB bevoegd is om te bepalen waar een gedetineerde wordt geplaatst maar dat de selectiefunctionarissen van het Bureau Capaciteitsbenutting en Logistiek (BCL) hiervoor verantwoordelijk zijn. Naar aanleiding hiervan werd de klacht hergeformuleerd en werd onderzoek verricht naar de beslissing van de selectiefunctionaris om verzoeker voor een aantal dagen in een politiecel te plaatsen.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie en de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Zwolle over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder, de minister en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Noch de minister van Justitie noch verzoeker gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Het verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 23 maart 2004;

Het door de korpsbeheerder op 23 augustus 2004 toegestuurde interne klachtdossier. Dit dossier omvat onder meer de volgende stukken:

de klachtbrief van verzoeker van 16 december 2002 aan de Nationale ombudsman;

de brief van de Nationale ombudsman van 26 februari 2003 aan de korpsbeheerder met het verzoek de klacht van verzoeker in behandeling te nemen;

de brief van 8 december 2003 van de chef facilitair bedrijf aan de korpsbeheerder;

het rapport van politieambtenaar C. van 17 oktober 2003;

de brief van 10 februari 2004 van de korpschef waarin hij de korpsbeheerder adviseert de klacht van verzoeker ongegrond te verklaren;

het advies van 4 maart 2004 van de Klachtencommissie optreden ambtenaren van politie Flevoland;

de beslissing van de korpsbeheerder van 18 maart 2004 waarbij vijf van de zes klachten van verzoeker ongegrond worden verklaard;

de dagrapporten van 10 en 11 december 2002 betreffende de verzorging van de ingeslotenen op het politiebureau Almere;

de dagrapporten van 11 en 12 december 2002 betreffende de verzorging van de ingeslotenen op het politiebureau Lelystad.

De openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 1 oktober 2004;

De schriftelijke reactie van de korpsbeheerder van 11 november 2004;

De schriftelijke reactie van de minister van Justitie van 24 november 2004.

Als bijlage bij deze brief zond de minister een afschrift van de brief van 11 oktober 2004 van het Landelijk Coördinatiepunt Arrestatiebevelen alsmede een afschrift van de bij deze brief gevoegde verklaring aan verzoeker mee;

De brief van 23 februari 2005 van de Nationale ombudsman aan de minister van Justitie waarin hem wordt meegedeeld dat het onderzoek van de Nationale ombudsman zich zal richten op de beslissing van de selectiefunctionaris van het BCL om verzoeker voor een aantal dagen in een politiecel te plaatsen;

De schriftelijke reactie van verzoeker van 10 februari 2005;

De nadere reactie van de minister van Justitie van 2 mei 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 570b, eerste lid

"Onze Minister kan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf onderbreken op verzoek van de betrokkene of ambtshalve."

2. Grondwet

Artikel 15, eerste en vierde lid

"1. Buiten de gevallen bij of krachtens de wet bepaald mag niemand zijn vrijheid worden ontnomen.

(...)

4. Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

3. Penitentiaire beginselenwet

3.1. Artikel 2, eerste en vierde lid

"-1. De tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel vindt, voor zover niet bij of krachtens de wet anders is bepaald, plaats door onderbrenging van de persoon aan wie deze is opgelegd in een penitentiaire inrichting dan wel door diens deelname aan een penitentiair programma.

(...)

-4. Personen ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging plaatsvindt van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel wordt aan geen andere beperkingen onderworpen dan die welke voor het doel van de vrijheidsbeneming of in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid in de inrichting noodzakelijk zijn."

3.2. Artikel 15a

"In afwijking van artikel 15, eerste lid, eerste volzin, kan de selectiefunctionaris bepalen dat een persoon ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of een vrijheidsbenemende maatregel is gelast en die in een politiecel verblijft, daar voor een periode van maximaal tien dagen zal verblijven, nadat hij heeft vastgesteld dat er voor deze persoon geen plaats is in een inrichting. De politiecel voldoet aan de regels die voor politiecellencomplexen zijn vastgelegd."

4. Besluit beheer regionale politiekorpsen

Artikel 15, eerste tot en met vierde lid

"1. De korpsbeheerder treft voorzieningen opdat de ingeslotene in ieder geval beschikt over:

- a. slaapgelegenheid,
- b. eten en drinken in overeenstemming met medische en levensbeschouwelijke of godsdienstige eisen,
- c. sanitair,
- d. de noodzakelijke medische zorg en

e. informatie over de gang van zaken in het politiecellencomplex.

2. Tenzij het politiecellencomplex geen luchtplaats heeft, draagt de korpsbeheerder er zorg voor dat de ingeslotene tweemaal daags wordt gelucht.

3. In verband met het eerste lid, onder d, treft de korpsbeheerder een regeling met artsen in de regio ten einde van hulp verzekerd te zijn voor de medische zorg van ingeslotenen.

4. Met inachtneming van het bij of krachtens de wet bepaalde treft de korpsbeheerder een regeling met betrekking tot het roken, de ontspanning, het telefoneren en het ontvangen van bezoek van de ingeslotenen."

5. Korpsrichtlijn 'Zorgplicht voor ingeslotenen' van de politie Flevoland

5.1. Hoofdstuk VIII, onder B, eerste lid

"In de voeding van ingeslotenen wordt voorzien door het verstrekken van eten en drinken op of omstreeks de volgende tijdstippen:

08.30: broodmaaltijd*) met koffie, thee of melk

10.00: koffie of thee

12.30: warme maaltijd*)

15.00: koffie of thee

18.00: broodmaaltijd*) met koffie, thee of melk

20.00: koffie of thee

*) Broodmaaltijd

(...)

*) Warme maaltijd

deze maaltijd moet warm verstrekt worden. Daarbij wordt tevens fruit verstrekt en -op verzoek van de ingeslotene- water."

5.2. Hoofdstuk VIII, onder H, tweede lid

"Inbewaringgestelden, gevangengehouden en vreemdelingen en personen die vervangende hechtenis ondergaan, mogen, indien zij zulks wensen, vanuit het politiecellencomplex bij insluiting of vertrek naar een andere bewaarplaats en vervolgens eenmaal per week een telefoongesprek voeren van ten hoogste tien minuten (in

aanwezigheid van een verzorger), tenzij bij opgelegde beperkingen zulks niet is toegestaan."

6. Penitentiaire maatregel

Artikel 46

"De gedetineerde ontvangt bij invrijheidstelling reispeld voor een reis of reisgelegenheid naar zijn woon- of verblijfplaats binnen Nederland."

7. Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting (Stcrt. 1998,247)

Artikel 13, eerste lid

"De directeur kan de gedetineerde een bijdrage in de reis- en verblijfkosten verstrekken. De minister geeft nadere richtlijnen omtrent het bedrag."

8. Vaststelling bijdrage in de reis- en verblijfkosten

"Gelet op artikel 13, eerste lid, Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting, nummer: 733726/98/DJI, wordt de volgende bijdrage in de reis- en verblijfskosten vastgesteld.

Reiskosten

Voor algemeen verlof, regimesverbonden verlof in een beperkt beveiligde inrichting, incidenteel verlof en strafonderbreking geldt dat:

Aan een gedetineerde die daarvoor in aanmerking wenst te komen, een tegemoetkoming in de reiskosten kan worden verleend indien hij gebruik maakt van het openbaar vervoer.

Na elk verlof wordt tegen inlevering van de gebruikte reisbiljetten van rijkswege aan de gedetineerde een bedrag uitbetaald gelijk aan de kosten van het vervoer - op basis van de tarieven van het openbaar vervoer, goedkoopste klasse - tussen de inrichting en het verlofadres en vice versa, voor zover deze kosten een bedrag van f 25 te boven gaan."